

علت خنثی بودن مسلمین در برابر خطبه جگرسوز حضرت زهرا(س)

رئیس مرکز پاسخگویی به سؤالات دینی، در مورد علت خنثی بودن مسلمین در برابر خطبه جگرسوز حضرت زهرا(س) گفت: به دلیل اینکه فرهنگ جاهلیت در آنها تثبیت شده بود ...

رئیس مرکز پاسخگویی به سؤالات دینی، در مورد علت خنثی بودن مسلمین در برابر خطبه جگرسوز حضرت زهرا(س) گفت: به دلیل اینکه فرهنگ جاهلیت در آنها تثبیت شده بود لذا حضرت زهرا(س) وقتی با اصحاب و گروههای مختلف صحبت کرده و واقعه غدیر را یادآوری می کردند آنها می گفتند: "بله ما قبول داریم اما چه کنیم که آنها زودتر آمدند بیعت کردند و اگر شما زودتر می آمدید ما با شما بیعت می کردیم!" یعنی مسئله مهم جانشینی پیامبر خدا(ص) که مسئله دین و کفر است را بر اساس زودتر و دیرتر مطرح می کردند. حجت الاسلام والمسلمین سیدمحمد سادات منصوری، رئیس مرکز پاسخگویی به سؤالات دینی سازمان تبلیغات اسلامی در گفتگو با خبرنگار مهر گفت: از غمبارترین حوادثی که بر اهل بیت گذشت مسئله شهادت حضرت زهرا(س) است. لازم نیست که انسان حتی شیعه باشد که از شنیدن زندگی آن حضرت دلش به درد آید چون هر منصفی بشنود که زنی در سن بسیار جوانی به ویژه که او دختر پیامبر است- در حمایت از ولایت و همسرش ضربه می خورد و جنینش سقط می شود و پس از مدتی که در بستر بیماری می افتد به شهادت می رسد و مظلومانه تر آنکه زمان شهادت و قبر این بانو هم نامشخص است؛ خود گویای بسیاری از حرفهای ناگفته است.

وی بر لزوم حفظ حرمت ایام سوگواری بزرگان دین به ویژه ائمه اطهار تأکید کرد و افزود: روشن است وقتی ناراحتی و غم برای انسان ایجاد می شود با شادمانی سازگاری ندارد. به طور مثال اگر یکی از نزدیکان ما در عید از دنیا برود خب انسان چگونه است؟ آیا می گوید عید را ترجیح می دهم و غم و عزاداری را فروگذار می کنم؟! حرمت نگه داشتن ایام بستگی به این دارد که چقدر انسان وابستگی عاطفی به اهل بیت(ع) دارد و ما که شیعیان ائمه اطهار هستیم در عمل هم باید آن را نشان دهیم.

این مبلغ دینی در ادامه با اشاره به تقارن ایام شهادت حضرت زهرا(س) با عید نوروز گفت: بهتر است در این ایام بزرگداشت حضرت زهرا(س) را نگه داریم؛ البته منافاتی با دید و بازدید و مسافرت ندارد اما چیزهایی که نشانه شادی است را کمرنگ تر کنیم، بهتر است.

سادات منصوری به علل فشار علیه اهل بیت(ع) پس از رحلت رسول خدا اشاره کرد و گفت: باید تحلیلهای تاریخی و فرهنگی- اجتماعی نسبت به وقایعی که بر اهل بیت(ع) پس از رحلت پیامبر(ص) گذشت، صورت گیرد تا متوجه شویم که چرا این فضای خفقان و محدودیت شدید علیه ائمه اطهار از آن زمان آغاز شد، تا اینکه به حدی رسید که امام و ولی خدا حضرت مهدی(عج) در غیبت قرار گرفتند. از نقطه نظر فرهنگی-اجتماعی که بخواهیم آن زمان را تحلیل کنیم به این نتیجه می رسیم که همان تفکر قبیله ای که بر اعراب دوران جاهلیت حاکم بود، ادامه داشت با اینکه پیامبر(ص) با این تفکر مقابله کرد و با بحث نژادپرستی و با عقاید قبیله ای که با آموزه های دینی و اخلاقی منافات داشت مواجه محکمی داشتند، اما در زمان حضرت محمد(ص) آنقدر فرصت نبود که به طور کامل ریشه کن شود به همین دلیل پس از رحلت ایشان دوباره به دوران جاهلیت و تفکر قبیله ای برگشتند.

وی افزود: بحث دیگر دیدگاه کلامی-فلسفی است. به نظر می رسد هنوز آن عمق مسئله امامت برای مسلمانان درک نشده بود و شاید فرصت کافی هم وجود نداشت تا اینکه چنین فرهنگی در میان مسلمانان جا بیفتد. معلوم است هیچ تصور کامل و کلامی- فلسفی که امروز ما از امامت داریم در آن دوران بروز و ظهور نداشت و تصورشان صرفاً جانشینی و خلافت بود و آن هم خلافت و حکومت سیاسی. و وقتی چنین دیدگاه صرفاً سیاسی به جانشینی پیامبر باشد طبیعتاً آن را به روابط خاص قبیله ای فروکاهش می دهند. یعنی آن را به آسمان نمی برند که حتماً خداوند متعال باید جانشین پیامبر را معین فرماید.

این قرآن پژوه تأکید کرد: در واقع در زمان امام باقر و امام صادق(ع) شرایط به گونه ای شد که بحث کلامی- فلسفی امامت به صورت کامل تبیین شد اگر چنین مسئله ای را آنها در آن زمان درک کرده بودند به افکار حاکم در سقیفه اکتفا نمی کردند و می گفتند همانطور که تعیین پیامبر دست ما نیست تعیین جانشین پیامبر نیز دست ما نیست. بنابراین یک مشکل فلسفی- کلامی قطعاً در آن زمان وجود داشته است که سبب شد آنها به دنبال ولی خدا نروند و بگویند همین ریش سفید و رئیس قبیله برای ما کافی است.

حجت الاسلام سادات منصوری یادآور شد: پس از دوران اولیه خلافت مسلمین کم کم این خلافت به سلطنت تبدیل شد به ویژه بعد از صلح امام حسن(ع) و حاکمیت اموی ها این خلافت دیگر از صحابه پیامبر و خلافت اسلامی خارج شد و به سلطنت تبدیل گردید و در دوران امویان و عباسیان به عنوان یک سلطنت رسمی تثبیت شد. خب اینها از آن به بعد بحث دینی که نداشتند، هیچ؛ بلکه بحث قدرت و حکومت و سلطنت داشتند و برای حفظ این سلطنت نه تنها اهل بیت(ع) را تحت فشار قرار داده به شهادت می رساندند بلکه هر مخالف دیگری را در گروه های دیگر حتی از علمای اهل سنت را نیز زندانی می کردند.

وی در پاسخ به این سؤال که چرا در تاریخ در برابر خطبه حضرت زهرا(ع) که دل هر انسانی را به درد می آورد، از سوی مسلمانان حرکتی در دفاع از ایشان را نمی بینیم؟ گفت: به دلیل اینکه فرهنگ جاهلیت در آنها تثبیت شده بود و دوران پیامبر(ص) فرصت این نشد که در عمق توده های مسلمان فرهنگ اسلامی و تعالیم الهی جا بیفتد لذا حضرت زهرا(س) وقتی با اصحاب و گروه های مختلف می رفتند صحبت می کردند و واقعه غدیر را یادآوری می کردند و می فرمودند مگر در روز غدیر شما حاضر نبود که پیامبر(ص)، علی(ع) را به عنوان جانشین بعد از خود معرفی کرد؟ آنها پاسخ می دادند که بله و قبول داریم اما چه کنیم که آنها زودتر آمدند بیعت کردند و اگر شما زودتر می آمدید ما با شما بیعت می کردیم! یعنی مسئله مهم جانشینی پیامبر خدا(ص) که مسئله دین و کفر است را بر اساس زودتر و دیرتر مطرح می کردند.

رئیس مرکز پاسخگویی به سؤالات دینی با تأکید بر جایگاه حضرت زهرا(س) در معارف اسلامی افزود: در شیعه دید عمیقی نسبت به زن بر اساس جایگاهی که برای حضرت زهرا(س) تبیین می شود، وجود دارد. فرهنگ شیعه یک بانویی مثل حضرت زهرا(س) را آنقدر از نظر معنوی بالا می برد که هیچ پیغمبری به جز پیغمبر آخرالزمان دستش به آن نمی رسد. با این جایگاهی که حضرت زهرا(س) دارد دیگر نمی توانیم بگوییم زن و مرد در درجات معنوی متفاوت هستند؛ خیر. دقیقاً زنان به جایی می توانند برسد که مردان، اما از راه خودشان این مسیر را طی می کنند.

وی تأکید کرد: متأسفانه دوران غیر از خلافت امیرالمؤمنین(ع) تا زمان امام باقر(ع) ائمه فرصت و یا امکان بیان معارف را خیلی خیلی کم داشتند یعنی روایاتی که از حضرت علی(ع) به ما رسیده محدود به همان دوره خلافت ایشان دارد یعنی روایاتی که مربوط به دوران سکوت 25 ساله ایشان می شود، بسیار بسیار کم هست و همینطور از حضرت زهرا(س) و امام حسین و حسن(ع) نیز مطالب کمی به ما رسیده است و حجم مطالبی که از این بزرگان به ما رسیده است با آن مطالب که از امام باقر و امام صادق و امام رضا علیهم السلام به ما رسیده است قابل مقایسه نیست چون این سه بزرگوار در یک موقعیتی قرار گرفتند که امکان پخش و ثبت سخنانشان بود و لذا حضرت زهرا(س) با اینکه از نظر شیعه دارای مقام بسیار بالایی هستند اما امکان بیان آن فراهم نبود، چون هم مدت عمرشان کوتاه بود و هم موقعیت اجتماعی فراهم نبود. اما همه اینها دلیل نمی شود که ما از برکات ایشان استفاده نکرده باشیم چون ایشان ام الائم هستند و ائمه اطهار نیز همواره به اینکه حضرت زهرا(س) مادرشان هستند، افتخار کرده اند که در این مسئله مطالب و مسائل عمیقی نهفته است.